

Прилог 2: Анализа правног статуса предузећа

Јавни градски и приградски превоз путника у граду Приједору

Тренутно стање:

- Јавни градски и приградски превоз путника одвија се према редовима вожње (не знамо ни да ли су овјерени код свих превозника) по редовима вожње који су практично престали да важе након 5 година од њиховог доношења („усклађивање и регистрација редова вожње врши се једном годишње, а ред вожње у линијском превозу лица региструје се на период од пет година“ – „Одлука о јавном превозу лица и ствари на подручју града Приједора“ Сл.гласник Града Приједора 10/18) али се у члану 23. „Правилника о начину, критеријумима и поступку додјеле линија...“ Сл.гласник Града Приједора 13/18 каже „Редови вожње, регистровани период 2017/2018 године продужавају се до окончања поступка јавног надметања за додјелу линија градског и приградског саобраћаја и регистрације редова вожње“ чиме се тако рећи „нашло прелазно рјешење“.
- Задњи тендер је био 2013. године, значи редови вожње су важили до 2018. када је требало то уредити за наредни период, али НИЈЕ. Зашто, то је питање за Одјељење и тадашњег Градоначелника као и особе које су директно биле упознате са овим проблемом (Александар Јефтић, Златко Ритан и Раде Росић). Ми смо и тада указивали на нелогичности али нико није реаговао.
- Проблем настаје још из тог периода јер „Аутотранспорт Приједор“ вози углавном нерентабилне линије без икакве надокнаде а за потребе Града Приједора и обавезе која је законом у надлежности Града. Наравно да „Аутотранспорт Приједор2“ и треба то да ради и због тога је и основан али како је ова дјелатност и стављена као комунална дјелатност од јавног значаја из разлога што се не води искључиво на принципима економске исплативости већ првенствено ради задовољавања потреба грађана и „вишег интереса“. С тим у вези веома је добро што Град има овакво предузеће коме може повјерити ове послове без бојазни да ће грађани бити ускраћени за услугу која је у надлежности Града Приједора. Али потребно је дефинисати међусобне односе између Града Приједора и „Аутотраспорт Приједор“ како би се могле и правити пројекције као што се ради и са другим Комуналним предузећима а да би предузеће било функционално а задовољене потребе Града и грађана за јавним превозом.
- Проблем се може једноставно ријешити а на „задовољство“ свих:
 - Града Приједора и грађана
 - „Аутотранспорт Приједор“
 - осталих превозника
- КАКО? Постоји више модела али је суштина иста. Сам јавни превоз у граду Приједору дефинисан је са два „акта“. Један доноси Скупштина а други Градоначелник. Потребно је увести измјене да би се направио један од модела...а постоји неколико модела који су у опцији:

1. Први модел је да се „задржи“ стари начин расподеле линија путем тендера који расписује Град Приједор и путем тендера у складу са критеријумима који одговарају Граду Приједору додијелити линије најбољим понуђачима (слабост: нема се контрола од стране Града)
2. Други модел: дати све линије „Аутотранспорт Приједор“ А.Д. измјеном Одлуке о оснивању и Измјеном два акта који регулишу јавни превоз у Граду и на основу тога „Аутотранспорт Приједор“ је у обавези а на основу Уговора о регулисању међусобних права и обавеза између Оснивача-Града и свог предузећа „Аутотранспорт Приједор“ А.Д. да одржава све линије које одреди Град Приједор или неке од линија повјери другим превозницима у складу са Законом. (задржати све приватне превознике да сви буду задовољни-Град има контролу над својим предузећем тако да има контролу и на цијелим градским превозом као и тачну пројекцију трошкова који су потребни и који би ушли у Буџет као ставка за „Аутотранспорт Приједор“)
3. Трећи модел – можда и најбољи је да се постојећим превозницима који одржавају неке од линија на основу тендера који би био расписан само за те линије које они тренутно одржавају, те линије расподијеле а све остале линије које би Град одредио као приоритетне опет Град повјери „Аутотранспорт Приједор“ А.Д. на одржавање и на основу пројекција тачних које уради стручна служба Града тачно се одреди потребна средства за одржавање свих линија које су у надлежности Града и та средства буду обезбјеђена Буџетом. (и у другом и у трећем моделу Град има потпуну контролу и пројекцију трошкова који су потребни за нормално одвијање јавног превоза као и могућност развоја истог, уз развој свог предузећа и пуњење Буџета града јер „Аутотранспорт Приједор“ сигурно за разлику од других пријављује и редовно плаћа све своје обавезе (нема рада „на црно“). Немогуће је да се деси да неко од приватника одустане од линије што се дешавало па да Град у неком периоду мора да се сналази да не би грађани „испаштали“ због тога.

Приједлог модела за рјешење тренутно стања у Јавном превозу града Приједор

Да би се омогућило нормално и законито пословање предузећа а самим тим и напредак и развој дјелатности јавног превоза лица у градском и приградском саобраћају на територији Града Приједора, и по којем би град Приједор могао бити препознатљив у региону и изједначен са великим метрополама региона и шире, потребно је урадити следеће:

- 1) ***Ревидирати правни статус предузећа и ускладити га са Законом о јавним предузећима („Службени Гласник Републике Српске“ број:75/04,78/11), а у вези са тим примјенити одредбе члана 7., 8 и 10. Закона о комуналним дјелатностима („Службени Гласник Републике Српске“ број:124/11);***

- 2) *Сходно члану 3. Закона о превозу у друмском саобраћају Републике Српске („Службени Гласник Републике Српске“ број:47/17), а у вези са чланом 17. Став 2. Закона о локалној самоуправи („Службени Гласник Републике Српске“ број:97/16) измјенити подзаконске акте којима је регулисан јавни превоз лица у градском и приградском саобраћају у Граду Приједору (Одлука о јавном превозу лица и ствари на подручју општине Приједор Сл.Гл. Општине Приједор број:4/08, 12/09) као и Правилник о начину, критеријима и поступку додјеле линија, усклађивања, овјере и регистрације редова вожње на линијама градског и приградског превоза на подручју града Приједора број: 02-34-125/13 од 22.07.2013. године, на начин да градске и приградске линије и њихово одржавање као комуналну дјелатност од општег интереса обавља Јавно комунално предузеће „Аутотранспорт Приједор“, а одржавање линија које евентуално не може својим капацитетом обухватити јавно предузеће, регулисати уговором са одређеним даваоцем услуга из приватног сектора, сходно члановима 10. и 11. Закона о комуналним дјелатностима („Службени Гласник Републике Српске“ број:124/11). Основаност напријед наведеног рјешења треба тражити и у чињеници које се односи на појам „ПОВЕЗАНО ЛИЦЕ“ чије значење је одређено чланом 3. Закона о јавним предузећима: „повезано лице јесте сваки запослени предузећа, укључујући и појединце и заступнике које предузеће именује за обављање одређених дјелатности, сваки члан надзорног одбора и одбора за ревизију; свако правно или физичко лице у чијем посредном или непосредном власништву је најмање 5% од укупног збира гласачких права предузећа; Чланом 13. овог Закона се дефинише појам сукоба интереса између повезаних лица, гдје у ставу 1) и 2) стоји: „Повезано лице дужно је избјегавати стварне или очигледне сукобе интереса са предузећем у личним или професионалним односима.(2) Сукоб интереса се јавља када лични, односно професионални интерес повезаног лица онемогућава, може онемогућавати или се чини да материјално онемогућава интерес или пословање предузећа или способност повезаног лица да испуњава своје обавезе и одговорности“; Тумачењем наведених одредби Закона о јавним предузећима, а у вези досадашње праксе додјеле линија путем јавног позива и тендера на којем учествује и предузеће „Аутотранспорт“ отвара се могућност сваком учеснику у тендеру да приговара додјели неке линије „Ауто транспорту“ због „стварног или очигледног сукоба интереса између повезаних лица (Града и предузећа у његовом 100% власништву) јер је Град Приједор „своју“ линију додјелио „самом себи“.*
- 3) *Извршити парцелацију земљишта на којем се налази управна зграда, сервис и технички преглед, као и земљиште Аутобуске станице и пословни простор у ул. А.Ј. Рашковића који се користи као канцеларија Туристичке агенције, и исто дати на управљање и кориштење ЈП „Аутотранспорт Приједор“ у складу са чланом 4. Закона о утврђивању и преносу права располагања имовином на јединице локалне самоуправе („Службени Гласник Републике Српске“ број:70/06);*

На овај начин град Приједор може дугорочно ријешити питање јавног превоза лица на својој територији, на начин како је исти ријешен у свим већим градовима региона и Европе (У Босни и

Херцеговини град Сарајево има ЈКП „ГРАС“). Такођер, отворила би се могућност апликације према многобројним фондовима ЕУ којима се финансира развој и унапређење јавног превоза(нпр. разне субвенције за набавку електро и плинских аутобуса, чиме се посредно утиче на смањење емисије штетних гасова и смањена загађеност у граду и сл.).

(Само примјера ради Европска комисија је одобрила две инвестиције из ЕРДФ за ревитализацију путева и градског саобраћаја у Словачкој, у вриједности од преко 180 милиона евра а на те и сличне пројекте може конкурисати само локална самоуправа и предузеће које је у њеном власништву што само Приједор има у РС).

„Аутотранспорт Приједор“ АД Приједор
